

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.9 +347.77/78

DOI: 10.32342/2709-6408-2022-1-4-6

О.П. СВІТЛИЧНИЙ,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри цивільного та господарського права,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID: 0000-0003-0485-3804

ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Стаття присвячена дослідженню проблемним питання трансферу технології в умовах сьогодення. Проаналізовано законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері трансферу технології. Звертається увага на важливість наукових технологій та їх впровадження в діяльність промислових підприємств, що є незаперечним розвитком економічного зростання багатьох провідних економічно-розвинутих країн, а також визначальним чинником прогресу суспільства та підвищення добробуту громадян. Наводяться інформаційно-аналітичні та статистичні дані впливу трансферу технологій на фінансовий стан підприємств, установ та організацій щодо бюджетних коштів. Серед позитивних фінансових показників, на підставі аналізу статистичних даних та наукової літератури, звертається увага та визначаються проблеми, що перешкоджають інтеграції процесу трансферу технологій у вітчизняних промислових підприємствах. Зокрема, такими є: міграція науковців; недостатні обсяги фінансування інноваційної діяльності; низька інноваційна діяльність активних підприємств, що зумовлює скорочення частки інноваційної продукції як у структурі виробництва, так і в експорті; низький рівень державної підтримки інновацій і попиту на високотехнологічну продукцію; відсутність стимулюючих механізмів трансферу технологій. На прикладі звіту Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» за 2021 рік звертається увага на зниження інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Наголошується, що в умовах повномасштабної війни Росії проти України державна підтримка інновацій, винахідників, інших авторів об'єктів права інтелектуальної власності є запорукою підвищення економічного потенціалу та військово-промислового комплексу держави. Звертається на існуючі проблемні питання безпеки держави щодо трансферу технології, охороні секретних винаходів, комерційної таємниці, інших об'єктів права інтелектуальної власності та пропонується шляхи вирішення проблемних питань у сфері трансферу технології в Україні.

Ключові слова: трансфер технології, інновації, інтелектуальна власність, фінанси, національна безпека, діяльність.

Постановка проблеми. Проблеми трансферу технологій на протязі тривалого часу перебувають в центрі уваги суспільства і держави. Трансфер технологій відіграє найважливішу роль в економічному зростанні підприємств, суспільства держави, діяльності суб'єктів трансферу технологій, їх взаємодії, системи взаємовідносин учасників трансферу технологій, діяльність яких спрямована на задоволення суспільних, державних, а також фінансових потреб учасників ринку трансферу технологій.

В умовах сьогодення питання трансферу технологій набуває важливого значення, де роль уповноважених державою суб'єктів публічного управління у сфері трансферу технологій, набуття та охорона суб'єктивного права правовласників об'єктів інтелектуальної власності, передачі майнових прав на об'єкти технології, є визначальною в умовах повномасштабної військової агресії Росії проти України. Питання правового забезпечення трансферу технологій потребує наукового погляду на низку проблемних питань у цій сфері суспільних відносин.

Стан дослідження. Питанню дослідження забезпечення трансферу технологій і його складових присвячені наукові праці Г. Андрощука, О. Коротун, Н. Ободець, О. Орлюк, О. Піддубного, В. Прохорової, О. Харитонової та ін. Водночас в умовах повномасштабної війни Росії проти України, в науковій доктрині недостатньо широко проведено наукові нароби, у яких би питанню правового забезпечення трансферу технологій в Україні було приділено увагу.

Метою статті є висвітлення сучасного бачення стану правового забезпечення трансферу технологій, а також визначення можливих шляхів виправлення існуючих проблемних питань у сфері правового забезпечення трансферу технологій в Україні.

Виклад основного матеріалу. Спеціальний законодавчим актом, який визначає правові, економічні, організаційні та фінансові засади державного регулювання діяльності у сфері трансферу технологій і спрямований на забезпечення ефективного використання науково-технічного та інтелектуального потенціалу України, технологічності виробництва продукції, охорони майнових прав на вітчизняні технології та/або їх складові на території держав, де планується або здійснюється їх використання, розширення міжнародного науково-технічного співробітництва у цій сфері, є Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 р. № 143-V, відповідно до положень якого трансфер технології – це передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким устанавлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових [1].

При цьому варто підкреслити, що трансфер технологій не обмежується нормами вказаного закону, є міжгалузевим правовим інститутом і регулюється нормами різних галузей права. Важливість наукових технологій, їх залучення у виробничий процес підприємств, забезпечують економічне зростання багатьох країн. Світовий досвід свідчить, що економічний розвиток провідних країн (США, Китай, Німеччина, Південна Корея, Швейцарія, Японія) було досягнуто за інтенсивного розвитку наукових технологій, які стали визначальним чинником прогресу суспільства, держави та підвищення добробуту громадян цих та інших країн. Зокрема, за розрахунками фахівців, інвестиції в науковий сектор у розмірі 1 USD генерують 20–100 USD прибутку в економіці в цілому і аналогічні інвестиції в прикладні дослідження у розмірі 6–25 USD, відповідно [2].

Саме спроможність інтенсивного розвитку наукових технологій надасть можливість нашій державі економічного зростання та підвищення добробуту громадян України. Слід погодитися з думкою, що новітні технології є основними факторами у формуванні конкурентних переваг та економічного розвитку як підприємства, так і кожної сучасної країни. Для забезпечення економічного зростання держава повинна приділяти увагу підтримці високотехнологічного бізнесу й інноваційного підприємництва, до якого належить трансфер технологій. Однак сьогодні не достатньо розробити або створити інноваційну технологію: без впровадження на виробництві або масового використання іншими суб'єктами вона втрачає свої інноваційні властивості. Основною проблемою для науковців є подальша комерціалізація

створеного ними продукту інтелектуальної діяльності, оскільки без цього компоненту механізм трансферу технологій не здатний забезпечити розвиток інноваційної сфери [3, с.32].

Як впливає із інформаційно-аналітичної записки щодо впливу діяльності у сфері трансферу технологій на фінансовий стан підприємств, установ та організацій у 2021 році, Міністерство освіти і науки України узагальнило інформацію, надану головними розпорядниками бюджетних коштів – шістьма національними академіями наук і 70 органами державної влади щодо впливу діяльності у сфері трансферу технологій на фінансовий стан підприємств, установ та організацій. Форми для надання відповідних відомостей було укладено з урахуванням Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо інноваційної діяльності підприємств, згідно з якими до показників про кількість придбаних/переданих нових технологій за формами придбання/передання належать: – придбання/передання права на патенти, ліцензії на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей; – придбання/передання результатів досліджень та розробок; – ноу-хау, угоди на придбання/передачу технологій; – придбання/продаж устаткування; – цілеспрямований прийом/перехід на роботу кваліфікованих фахівців; – інші. Чистий дохід від реалізації продукції підприємствами, установами та організаціями, які здійснювали трансфер технологій, у 2021 році склав 431,58 млн грн, що майже у 5 разів більше порівняно із 2020 роком, у тому числі заклади вищої освіти (ЗВО) – 203,05 млн грн, що у 17,6 рази більше за аналогічний показник 2020 року [4].

Серед позитивних фінансових показників, аналіз статистичних даних та наукової літератури дає змогу визначити проблеми, що перешкоджають інтеграції процесу трансферу технологій у вітчизняних промислових підприємствах:

зовнішня та внутрішня міграція науковців; недостатні обсяги фінансування інноваційної діяльності; низька інноваційна діяльність активних підприємств, що зумовлює скорочення частки інноваційної продукції як у структурі виробництва, так і в експорті; низький рівень державної підтримки інновацій і попиту на високотехнологічну продукцію; відсутність стимулюючих механізмів трансферу технологій [5, с. 74].

Наведена вище теза потребує пояснення. Офіційні дані Євростату свідчать, що ще у 2018р. Україна стала лідером серед інших країн світу за кількістю осіб, які отримали дозвіл на проживання в країнах ЄС – 28 (527000 заявників, або 16 % від всіх претендентів на отримання дозволу на проживання в ЄС-28), випередивши Китай (6,4 %), Індію (6,1 %), Сирію (5,4 %), Білорусь (4,3 %), Марокко (3,9 %). Польща є абсолютним лідером серед країн ЄС – 28 за кількістю дозволів на проживання, які були видані українцям – 78,5 % від загальної кількості дозволів [6].

Тільки за роки незалежності кількість науковців в Україні зменшилась вп'ятеро. Наукову сферу залишали і продовжують залишати найбільш активні творчі вчені, в тому числі молоді науковці. Якщо цей процес не зупиниться, Україні може загрозувати відмирання цілих галузей знань [7].

Беручи до уваги вищевикладене, слід підкреслити, що з початком війни, кількість громадян України, які отримали дозвіл на проживання, а також тих, що отримали дозвіл на працевлаштування в країнах Європейського Союзу, значно поглибили цей процес.

Однією з основних причин невідповідності задекларованих темпів розвитку реальним є нестача в національній економіці фінансових ресурсів. Проблема фінансування інноваційної діяльності залишається невирішеною, оскільки внутрішні інвестори не мають достатньої кількості коштів, а іноземні не мають бажання вкладати їх в Україну. Бюджетні кошти є обмеженими та виділяються у відповідності до цілей і пріоритетів державної інноваційної політики і, як правило, спрямовуються на фінансування: державних інноваційних фондів; цільових інноваційних програм і високоефективних інноваційних проектів; програм державної підтримки інноваційної діяльності. Тому підприємства забезпечують науково-технічний розвиток переважно за рахунок власних коштів [8, с. 230].

Наведене в цілому підтверджується Державним бюджетом України на 2022 рік, згідно ст. 24 якого державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних

проектів на 2022 рік передбачаються за бюджетною програмою Міністерства економіки України (загальнодержавні видатки та кредитування) «Державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів» та розподіляються у 2022 році між головними розпорядниками бюджетних коштів за рішенням Кабінету Міністрів України (яке може передбачати визначення нових бюджетних програм) на підставі рішення Міжвідомчої комісії з питань державних інвестиційних проектів та з подальшим погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету [9].

На зниження інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, звертається увагу у звіті Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» за 2021 рік. Так, національними заявниками у 2021 р. у порівнянні із 2020 році скоротилося надходження заявок на об'єкти промислової власності. Зокрема, у 2021 р. надійшло 3 393 заявки на винаходи. Кількість заявок від національних заявників зменшилася на 5,4%, тоді як від іноземних заявників – збільшилася на 14,8% порівняно з попереднім роком. Кількість надходження заявок від національних заявників також зменшилася щодо корисних моделей та промислових зразків [10].

В наслідок низького рівня державної підтримки інновацій, зменшилася кількість надходження заявок на об'єкти промислової власності, що зумовлює скорочення частки вітчизняної інноваційної продукції як у структурі виробництва, так і в експорті. Сьогодні основним джерелом інновацій в Україні є не держава, а кошти підприємств. Внаслідок недостатнього фінансування кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок зменшилась.

На підставі аналізу винахідницької діяльності та патентування Г. Андрощук звертає увагу на недоліки постанови Кабінету Міністрів України «Про Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності» від 19.09.2007 р. №1148, яка й досі негативно впливає на результативність винахідницької діяльності, гальмує науково-технологічний розвиток, негативно впливає на технологічну та економічну безпеку держави [11].

Слід додати, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер» від 04.12.2019 р. №1030, а саме: виплати винагороди авторам технологій на рівні не менше 20 % від доходу, одержаного від договорів про трансфер технологій (роялті, паушальні платежі тощо), та особам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових, у розмірі не менш як 2% доходу, одержаного на підставі договору про трансфер технологій [12].

У питанні виплати винагороди авторам технологій, важливу роль відіграє постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових» від 22.05.2013 р. №351, відповідно до якої органи державної влади, Національна академія наук та національні галузеві академії наук, які здійснювали фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, узагальнюють отриману (підготовлену) звітну інформацію та подають її щороку до 15 квітня МОН із зазначенням найменування організацій-розробників та власників майнових прав, що подали звітну інформацію, а також дані щодо результатів аналізу динаміки виплат винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер [13].

Це означає, що контроль за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, здійснює МОН. Зазначене підтверджується Положенням про Міністерство освіти і науки України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. № 630, згідно абзацу 2 п.1 цієї постанови МОН забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності [14].

Слід наголосити, що в умовах повномасштабної війни Росії проти України державна підтримка інновацій, винахідників, інших авторів об'єктів права інтелектуальної власності є

запорукою підвищення економічного потенціалу та військово-промислового комплексу держави.

Фахівці, які займаються українськими військовими технологіями, ще у 2008 р., тобто, після вторгнення Росії в Грузію, звертали увагу, що перспективи української держави повинні бути зосереджені, насамперед, у таких галузях: ракетно-космічна, авіаційна та авіаційне двигунобудування, бронетанкова і двигунобудування для бронетанкової техніки, суднобудівна, у тому числі створення підводних телекерованих апаратів, модернізація сучасної військової техніки, створення електронно-оптичних виробів, навігаційних приладів, головок самонаведення для ракет «земля-повітря», «повітря-повітря» і артилерійських снарядів, станцій радіотехнічного контролю, звукометричних систем артилерійської розвідки, складних систем управління, апаратури радіозв'язку, радіотехнічної та радіоелектронної боротьби, створення безпілотних літальних апаратів, авіаційних і ракетних систем прицілювання [15, с. 34].

Попри все, замість того щоб підвищувати військово-промисловий потенціал, за даними Стокгольмського інституту дослідження проблем миру (SIPRI) Україна за підсумками 2011–2015 рр. увійшла до ТОП-10 найбільших експортерів зброї у світі. Частка України в глобальному експорті зброї становила 2,6%. Вона займає 9 місце у списку найбільших експортерів [16]. Крім того, намітилися негативні тенденції у сфері виробництва, обігу та використання винаходів в Україні: окремі керівники суб'єктів господарювання (насамперед державної форми власності) з метою особистого збагачення оформляють охоронні документи (патенти, свідоцтва) на OIB, створені за державні кошти, на приватних осіб і підконтрольні комерційні структури. Так, фізичні особи зареєстрували права промислової власності на елементи та технології використання станції радіолокаційного стеження «Кольчуга», створені за кошти держбюджету. На користь фізичних осіб було перераховано близько 2/3 прибутку від реалізації цих комплексів [17, с. 253].

Наведене та останні події пов'язані, що пов'язані із спробами продажу акцій «Мотор Січі» китайським компаніям (Skyrizon та Xinwei Technology) та затриманням ексвласника «Мотор Січі», свідчать, що українська влада в особі уповноважених державних органів неспроможна у повній мірі забезпечити безпеку держави у сфері інноваційних технологій. А отже виникає риторичне запитання: Що робить Служба безпеки України та інші органи, на які законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України, куди дивиться керівництво держави?

Беручи до уваги той факт, що Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII, визначає, що реалізація Стратегії національної безпеки України, Стратегії розвитку оборонно-промислового комплексу України, Стратегії кібербезпеки України здійснюється на основі національного оборонного, безпекового, економічного, інтелектуального потенціалу з використанням механізмів державно-приватного партнерства, а також із залученням міжнародної консультативної, фінансової, матеріально-технічної допомоги [18], а специфічність об'єктів технології, об'єктів наукової (науково-технічної) продукції нерозривні із національною безпекою держави, Служба безпеки України як державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, а також інші уповноважені державні органи зобов'язані забезпечити ефективну охорону та захист об'єктів технології, об'єктів наукової (науково-технічної) продукції тощо.

Висновки. З урахуванням вищевикладених міркувань можна дійти висновку, що сучасний інноваційний розвиток технологій характеризується наявними проблемами. Найактуальнішими є відсутність належного державного фінансування, що негативно впливає на розвиток науки, належну розбудову науково-дослідницької інфраструктури, запровадженню новітніх технологій, відтоку наукових кадрів. Відсутність законодавчих актів, які б регулювали відносини у сфері охорони комерційної таємниці, винаходів, які виконані за державною програмою, розширюють масштаби проблемних питань у досліджуваній сфері.

Недостатня ефективна діяльність Служби безпеки України та інших державних органів призводить до неконтрольованості трансферу технологій. Враховуючи об'єкти технології, значне коло суб'єктів трансферу технологій, які мають право на передачу технологій, особливо в умовах сьогодення, може мати негативні наслідки для безпеки держави. Вирішення цього питання

покладає на уповноважені державні органи, їхні посадові особи забезпечити охорони державної таємниці, секретного винаходу, що містить інформацію віднесена до державної таємниці, сприяти збереженню комерційної таємниці, розголошення якої може завдати шкоди життєво важливим інтересам України.

Разом з тим, незважаючи на існуючі проблемні питання, наявний в Україні інтелектуальний потенціал спроможний активізувати інноваційну діяльність і вирішити поставлені перед науковою спільнотою завдання. У цьому аспекті проведення досліджень та виконання проєктів, зокрема для сектору безпеки і оборони України, повинно також сприяти, зокрема, й Державне підприємство «Український науковий центр розвитку інформаційних технологій».

Список використаної літератури

1. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 45. Ст. 434.
2. Bochove, C.A. (2012). Basic Research and Prosperity: Sampling and Selection of Technological Possibilities and of Scientific Hypotheses as an Alternative Engine of Endogenous Growth. URL: <https://scholarlypublications.universiteit leiden.nl/handle/1887/18636>
3. Новіков Є.А. Сучасні мережі трансферу технологій і їх правовий статус в Україні. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. №2(5). С. 32-37.
4. Інформаційно-аналітична записка щодо впливу діяльності у сфері трансферу технологій на фінансовий стан підприємств, установ та організацій у 2021 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2022/Transefer.Tekhnolohiy.2022/16.08.2022/Zvit.vplyv.na.finstan.u.2021.rotsi.sayt.MON-16.08.22.pdf>
5. Прохорова В., Божанова О., Грицина О. Трансфер технологій як складова інноваційно-орієнтованого розвитку підприємства. *Аграрна економіка*. 2019. Т. 12. № 3-4. С. 71-76.
6. Residence permits-statistics on first permits issued during the 2018 year. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Residence_permits_-_statistics_on_first_permits_issued_during_the_year#First_resid
7. Штифурко Т. Відтік мізків за кордон: що може зробити Україна, поки не пізно. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/articles-in-the-media/vidtik-mizkiv-za-kordon-shho-mozhe-zrobyty-ukrayina-poky-ne-pizno/>
8. Ховрак І.В. Фінансування інноваційного розвитку: реалії та перспективи. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. №1. С. 229-235.
9. Про Державний бюджет України на 2022 рік: Закон України від 02.12.2021 р. № 1928-IX. Відомості Верховної Ради. 2022. № 3. Ст.12.
10. Звіт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» за 2021 рік. Київ, Видання ДП «Український інститут інтелектуальної власності». 2022. 80 с.
11. Андрощук Г.О. Трансфер технологій в оборонно-промисловому комплексі України: проблемні питання (Частина I). *Наука, технології, інновації*. 2018. № 1 (5). С. 62-71.
12. Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер: постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 р. №1030. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2019-p>
13. Про затвердження Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових: постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 р. № 351 (в редакції постанови № 625 від 22.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-2013-p>
14. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України: постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. №630 (в редакції постанови №772 від 07.07.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-p>
15. Лукін С.Ю., Козаченко Р.П. Україна на сучасному ринку наукоємної продукції. *Економічний простір*. 2008. №11. С. 29-35.
16. Sipri Yearbook 2016: Armaments, Disarmament and International Security. Published in print and online by Oxford University Press. Stockholm, 28 p.

17. Андрощук Г.О. Інтелектуальна власність у формуванні інноваційної економіки України: проблеми законодавчого забезпечення та державного регулювання. К.: Парламентське вид-во, 2010. 384 с.

18. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради. 2018. № 31. Ст. 241.

TRANSFER OF TECHNOLOGY IN UKRAINE: CURRENT CHALLENGES

Olexander P. Svitlychnyy, Doctor of Legal Sciences, Full Professor, Professor of the Department of Civil and Commercial Law National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine).

E-mail: a.svetlichnyj@ukr.net

DOI: 10.32342/2709-6408-2022-1-4-6

Key words: *technology transfer, innovation, intellectual property, finance, national security, activity.*

The article is devoted to the study of the problematic issue of technology transfer in today's conditions. Legislators and by-laws regulating relations in the field of technology transfer are analyzed. Attention is drawn to the importance of scientific technologies and their implementation in the activities of industrial enterprises, which is an indispensable development of the economic growth of many leading economically developed countries, as well as a determining factor in the progress of society and the improvement of the welfare of citizens. Informational, analytical and statistical data on the impact of technology transfer on the financial condition of enterprises, institutions and organizations in relation to budget funds are presented. Among the positive financial indicators, based on the analysis of statistical data and scientific literature, attention is drawn and problems hindering the integration of the technology transfer process in domestic industrial enterprises are identified. In particular, these are: migration of scientists; insufficient amounts of funding for innovative activities; low innovative activity of active enterprises, which leads to a reduction in the share of innovative products both in the structure of production and in exports; low level of state support for innovation and demand for high-tech products; lack of stimulating technology transfer mechanisms. Using the example of the report of the State Enterprise «Ukrainian Institute of Intellectual Property» for 2021, attention is drawn to the decline in innovative activity of domestic enterprises.

It is emphasized that in the conditions of a full-scale war between Russia and Ukraine, state support for innovations, inventors, and other authors of intellectual property rights is a guarantee of increasing the economic potential and military-industrial complex of the state. Addresses existing problematic issues of state security regarding the transfer of technology, protection of secret inventions, commercial secrets, other objects of intellectual property law, and suggests ways of solving problematic issues in the field of technology transfer in Ukraine.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2006), Law of Ukraine "On state regulation of activities in the field of technology transfer", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text> (Accessed 29 October 2022).

2. Bochove, C.A. (2012). Basic Research and Prosperity: Sampling and Selection of Technological Possibilities and of Scientific Hypotheses as an Alternative Engine of Endogenous Growth, available at: <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/18636> (Accessed 27 October 2022). (In USA).

3. Novikov, E.A. (2015). *Suchasni merezhi transferu tekhnolohii i yikh pravovyi status v Ukraini* [Modern technology transfer networks and their legal status in Ukraine]. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo* [Law and innovative society], no. 2 (5), pp. 32-37 (In Ukrainian).

4. *Informatsiino-analitychna zapyska shchodo vplyvu diialnosti u sferi transferu tekhnolohii na*

finansovyi stan pidpriemstv, ustanov ta orhanizatsii u 2021 r. [Informational and analytical note regarding the impact of activities in the field of technology transfer on the financial condition enterprises, institutions and organizations (2021).] Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2022/Transefer.Tekhnolohiy.2022/16.08.2022/Zvit.vplyv.na.finstan.u.2021.rotsi.sayt.MON-16.08.22.pdf> (Accessed 30 October 2022).

5. Prokhorova, V., Bozhanova, O., Hrytsyna, O. (2019). *Transfer tekhnolohii yak skladova innovatsiino-oriientovanoho rozvytku pidpriemstva* [Transfer of technologies as a component of innovation-oriented development of the enterprise]. *Ahrarna ekonomika* [Agrarian economy], vol. 12, no. 3-4. pp. 71-76. (In Ukrainian).

6. Eurostat. Your key to European statistics (2018). Residence permits - statistics on first permits issued during the 2018 year. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Residence_permits_statistics_on_first_permits_issued_during_the_year#First_resid (Accessed 30 October 2022).

7. Shtyfurko, T. (2018). *Vidtik mizkiv za kordon: shcho mozhe zrobyty Ukraina, poky ne pizno* [Brain drain abroad: what Ukraine can do before it's too late] Available at: <https://www.civic-synergy.org.ua/articles-in-the-media/vidtik-mizkiv-za-kordon-shho-mozhe-zrobyty-ukrayina-poky-ne-pizno/> (Accessed 30 October 2022). (In Ukrainian).

8. Khovrak, I.V. (2013). *Finansuvannia innovatsiinooho rozvytku: realii ta perspektyvy* [Financing of innovative development: realities and prospects]. *Marketynh i menedzhment innovatsii* [Marketing and innovation management], no. 1. pp. 229-235. (In Ukrainian).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2021), Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2022", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text> (Accessed October 29, 2022).

10. *Zvit Derzhavnoho pidpriemstva «Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti» za 2021 rik* [Report of the State Enterprise (2022). "Ukrainian Institute of Intellectual Property" for 2021]. Kyiv, Publication of the State Enterprise "Ukrainian Institute of Intellectual Property". 80 p.

11. Androshchuk, H.O. (2018). *Transfer tekhnolohii v oboronno-promyslovomu kompleksii Ukrainy: problemni pytannia (Chastyna I)* [Technology transfer in the defense-industrial complex of Ukraine: problematic issues (Part I)]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii* [Science, technology, innovation], no. 2 (5). pp. 62-71. (In Ukrainian).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), "Resolution "On approval of minimum remuneration rates for authors of technologies and persons carrying out their transfer", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2019-p#Text> (Accessed October 28, 2022).

13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), "Resolution "On approval of the Procedure for control over payment of remuneration to authors of technologies and/or their components", available at: <https://zakonrada.gov.ua/laws/show/351-2013-n#Text> (Accessed October 28, 2022).

14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), "Decision on approval of the Regulations on the Ministry of Education and Science of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-n#Text> (Accessed on October 28, 2022).

15. Lukin, S.Iu., Kozachenko, R.P. (2008). *Ukraina na suchasnomu rynku naukoiemnoi produktsii* [Ukraine on the modern market of science-intensive products]. *Ekonomichnyi prostir* [Economic space], no. 11. pp. 29-35. (In Ukrainian).

16. Sipri Yearbook (2016). *Armaments, Disarmament and International Security*. Published in print and online by Oxford University Press. Stockholm, 28 p.

17. Androshchuk, H.O. (2010). *Intelektualna vlasnist u formuvanni innovatsiinoi ekonomiky Ukrainy: problemy zakonodavchoho zabezpechennia ta derzhavnoho rehuliuвання* [Intellectual property in the formation of the innovative economy of Ukraine: problems of legislative support and state regulation]. Kyiv, Parliament publishing house, 384 p.

18. Verkhovna Rada of Ukraine (2018), Law of Ukraine "On National Security of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed October 30, 2022).

Одержано 07.11.2022.